

چهارشنبه 10 آبان 12 صفر 1439 - 1 نوامبر 2017

اعتراف ایتالیا به متجاوز بودن عراق (1366 ش)

اعتراف ایتالیا به متجاوز بودن عراق (1366 ش)

در دهم آبان 1366 و در گرماگرم نبرد، وزیر وقت امور خارجه ایتالیا که ریاست شورای امنیت سازمان ملل را بر عهده داشت، طی یک میزگرد سیاسی تلویزیونی، عراق را آغازگر جنگ معرفی نمود و کوتاهی شورای امنیت را در برخورد با عراق برشمرد. وی در این میزگرد گفت: ایرانی‌ها حاضرند یک کمیسیون بین‌المللی، آغازگر جنگ را معرفی کند و هیچ تردیدی نیست که اولین حمله از سوی عراقی‌ها انجام شده است. این واقعیت که تحولات جنگ، تنها زمانی که صدور نفت به مخاطره افتاد، مورد توجه افکار عمومی قرار گرفت برای دنیای متمدن امروز، یک ننگ است. اعلام بی‌طرفی ایران در جریان جنگ جهانی اول (1293 ش)

از حوادث مهم در دوره زمامداری کابینه میرزا حسن‌خان مستوفی‌الممالک صدر اعظم احمد شاه قاجار، آغاز جنگ جهانی اول بود. گسترش جنگ بر وضع داخلی همه کشورهای جهان، به ویژه ایران که از موقعیت استراتژیک و سیاسی خاصی برخوردار بود تأثیر نهاد. از این رو، دولت مستوفی‌الممالک که هجده روز پس از شروع جنگ جهانی اول، تشکیل شده بود پس از تصویب مجلس شورای ملی، برای صیانت مملکت از هر گونه حادثه‌ای، بی‌طرفی ایران در جنگ جهانی اول را در دهم آبان 1293 ش برابر با 12 ذی‌حجه 1332 ق مطابق با اول نوامبر 1914 م اعلام کرد. وی طی بخشنامه‌ای از تمام مأموران دولت خواست که فرمان را به مورد اجرا گذارند و کاری خلاف بی‌طرفی انجام ندهند، لازمه حفظ بی‌طرفی ایران این بود که وضع یکسانی نسبت به متفقین و متحدین وجود داشته باشد و نمایندگان کشورهای در حال جنگ، در ایران اقدامی علیه هم صورت ندهند، اما چنین نشد. در این میان ضعف سیاسی حاکمان، اوضاع آشفته داخلی ایران و جنگ‌افروزی و توسعه‌طلبی کشورهای درگیر جنگ موجب گردید تا بی‌طرفی ایران نقض شود. به همین سبب، نیروهای انگلستان، روسیه و عثمانی با لشکرکشی به ایران، سرزمین‌های وسیعی را اشغال و خسارت‌های بسیاری به کشور و مردم مسلمان ایران وارد کردند. در این اوضاع، ایران عملاً به یکی از جبهه‌های جنگ جهانی تبدیل گشت. قسمتی از مملکت را روس‌ها اشغال کرده، قسمتی دیگر تحت سلطه عثمانی قرار داشت و بخشی دیگر نیز به تصرف انگلیس درآمده بود. همچنین چندی بعد نیز قوای آلمان وارد ایران شدند. دولت ایران کوشش داشت روسیه را قانع سازد تا قوای خود را از شمال ایران خارج سازد و بی‌طرفی ایران حفظ شود، اما نه روسیه و نه متحدین، توجهی به این امر نداشتند و پیوسته اهداف خود را به قیمت نابودی استقلال ایران دنبال می‌کردند. حاصل این تجاوزات، قحطی و قتل و غارت مردم ایران بود که آثار زیان‌باری بر کشور نهاد.

شهادت آیت الله "سید محمدعلی قاضی طباطبایی" اولین شهید محراب توسط گروه فرقان (1358 ش)

آیت الله سید محمدعلی قاضی طباطبایی در سال 1292 ش (1331 ق) در تبریز دیده به جهان گشود. تحصیلات مقدماتی علوم دینی را در زادگاهش فراگرفت و در 25 سالگی راهی حوزه علمیه قم شد. آیت الله قاضی در قم از محضر حضرات آیات عظام سید محمد رضا موسوی گلپایگانی، سید محمد حجت کوه‌کمره‌ای، سید صدر الدین صدر، سید حسین بروجردي و حضرت امام خمینی(ره) کسب فیض کرد و به مدارج والایی در علم رسید. وی همچنین پس از مدتی راهی نجف اشرف گردید و از درس آیات عظام سید محسن حکیم، عبدالحسین رشتی و علامه محمدحسن کاشف الغطاء استفاده‌های شایانی برد. آیت الله قاضی در سال 1331 ش به تبریز رفت و نمایندگی حضرت امام را عهده دار گردید. با شروع نهضت اسلامی در سال 1341 ش، مبارزات ایشان علیه رژیم پهلوی اوج گرفت و در این راه سختی‌های زندان، شکنجه و تبعید را به جان خرید. به ابتکار این مجاهد نستوه و دیگر یاران انقلاب بود که مراسم چهل‌م شهدای قیام 19 دی 1356 قم، در 29 بهمن آن سال در تبریز برگزار شد که در آن حماسه‌ای جاودان در تاریخ انقلاب اسلامی به ثبت رسید. آیت الله قاضی طباطبایی پس از پیروزی انقلاب اسلامی از سوی امام خمینی(ره) به عنوان نماینده تمام‌الاختیار و امام جمعه تبریز منصوب و در آن خطه مشغول به خدمت شد. این مجاهد سترگ علاوه بر فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی به امور علمی نیز اهتمام ویژه‌ای داشت و در طول سالیان عمر پر برکت خویش بیش از چهل اثر ارزنده از خود به یادگار گذاشت که الاجتهاد و تقلید، تاریخ قضا در اسلام، حقیقة الصالحین، علم امام، رساله در نماز جمعه و الفوائد از آن جمله‌اند. آیت الله سید محمدعلی قاضی طباطبایی در دهم آبان 1358، مصادف با عید سعید قربان، نماز عید را اقامه کرده و در خطبه نماز گفت: "ما تهدید به قتل می‌کنند. من از شهادت نمی‌ترسم و آماده‌ام و از خدا می‌خواهم." سرانجام در همان روز بعد از نماز مغرب و عشاء و در راه مراجعت به منزل، توسط منافقی از گروهک ضاله فرقان به شهادت رسید و در 65 سالگی به لقای معبود شتافت.

درگذشت "سلمان ساوجي" غزل گو و قصیده سراي بزرگِ ایرانی (778 ق)

خواجه جمال الدين سلمان بن علاءالدین محمد ساوجي معروف به سلمان ساوجي از بزرگ‌ترین شاعران قصیده‌سرا و از غزل‌گویان نیکو سخن قرن هشتم هجری می‌باشد. زندگی سلمان بیشتر در دربار امرای آل جلایر (ایلکانیان) و در بغداد که پایتخت آنان بود، سپری شده است. سلمان را می‌توان آخرین قصیده سراي بزرگ ایران بعد از مغول دانست و او از همه‌ی معاصران خود، بهتر اعلام موجودیت سازمان آزادی بخش الجزایر در قاهره (1954م)

سرزمین اسلامی الجزایر در طی سال‌های سده نوزدهم میلادی، عرصه درگیری‌های گسترده‌ای بین استعمارگران فرانسوی و مجاهدان مسلمان الجزایر بود. این کشور در نهایت در اوایل قرن بیستم میلادی، به طور کلی زیر سلطه استعماری فرانسه قرار گرفت. و در این مدت، مبارزات آزادی‌خواهانۀ مردم مسلمان الجزایر به طور پراکنده ادامه داشت. پس از پایان جنگ جهانی دوم و تضعیف استعمار فرانسه، گروهی از مبارزان استقلال طلب الجزایری به رهبری احمد بن بلا، سیاست مدار برجسته این کشور، در اول نوامبر 1954م، نهضت آزادی بخش الجزایر را تأسیس کردند و با انسجام بیشتری به مبارزات ضداستعماری خود ادامه دادند. از این پس، جنگ‌های استقلال الجزایر وارد مرحله جدیدی شد و طی هشت سال پس از آن، صدها هزار نفر از انقلابیون و مخالفان استعمار در الجزایر توسط فرانسویان کشته شدند. این مبارزات در نهایت به نتیجه رسید و سرانجام در پنجم ژوئیه 1962م، استقلال الجزایر به دست آمد. با پیروزی مبارزان این کشور، الجزایر پس از نزدیک به یک صد و سی سال استعمار این سرزمین، استقلال خود را بازیافت.

از عهده‌ی تتبع قصاید شاعران قصیده سراي قرن پنجم و ششم هجری برآمده است. او در علوم و فنون متداول زمان خود به درجه‌ی‌ای از کمال رسید که توانست به مدد ذوق خدادادی در سخن سرایی و شاعری، از نامداران عصر خود شود. مجموع اشعار سلمان در حدود یازده هزار بیت است. وی در همه‌ی زمینه‌ها و قالب‌های شعری، ذوق آزمایی کرده و به اعتقاد محققین، در زمینه‌ی شعر، استاد مسلم بوده است. مهارت و استادی او در شاعری تا بدان پایه بوده که حافظ شیرازی او را ستوده است. در اشعار سلمان، گرایش‌های عارفانه موجود است و اعتقادات او در این زمینه به خوبی در اشعارش جلوه‌گر است. در دیوان اشعار سلمان، قصاید دینی در توصیف خداوند متعال و رسول گرامی اسلام نیز وجود دارد که برخی از آن‌ها از نظر قدرت تشبیه و شیوایی زبان، بسیار زیبا هستند. از سلمان ساوجي، دو داستان منظوم با نام‌های فراق نامه و جمشید و خورشید نیز باقی مانده است.

اعلان جنگ انگلیس به ایران در پی تصرف هرات توسط شاه قاجار (1856م)

هنگامی که انگلستان در سال 1856م درگیر جنگ کریمه در اروپا بود، ناصرالدین شاه قاجار، به تحریک و تشویق روس‌ها که در جنگ کریمه با انگلیسی‌ها درگیر شده بودند به هرات لشکرکشی کرد و با استفاده از گرفتاری انگلیس این شهر را در اول نوامبر 1856م به تصرف خود در آورد. دولت انگلیس در همان روز که هرات به تصرف نیروهای ایران درآمد، به ایران اعلان جنگ داد. بلافاصله هشت کشتی جنگی انگلیس با تعدادی کشتی‌های بخاری و بادی به حرکت در آمده و در چهارم دسامبر همان سال، بنادر و جزایر ایران را در خلیج فارس مورد حمله قرار دادند. در نتیجه تا پایان سال، جزیره خارك و بندر بوشهر به تصرف نیروهای انگلیسی در آمد و در ژانویه سال 1857م، سربازان انگلیسی و هندی با پیشروی در داخل خاک ایران، تا ناحیه کرمان پیش رفتند. در همین احوال، قوای انگلیس در حوالی خرمشهر پیاده شدند و کشتی‌های جنگی آنان، اهواز را به تصرف خود در آوردند. ناصرالدین شاه که از عاقبت کار بیم‌ناک شده بود، با اعزام نماینده‌ای به پاریس، خواستار میانجی‌گری فرانسۀ در این زمینه گردید. در نتیجه قراردادی در چهارم مارس 1857م منعقد شد که به موجب آن، دولت ایران تعهد داد که در برابر خروج نیروهای انگلیس، از ایران، بی‌درنگ هرات را تخلیه و از هرگونه ادعای حاکمیت و سلطنت بر افغانستان صرف نظر نماید و ثانیاً بندرعباس و چابهار را در ازاء مبلغ ناچیزی اجاره، به والی مسقط در کشور عمان واگذار کند. بند دوم، موضوعی بود که به هیچ وجه ارتباطی به اختلافات ایران و انگلیس نداشت. با این حال دولت هراسان ایران، بلافاصله این قرارداد ننگین را پذیرفت و ناصرالدین شاه بدون اخذ هیچ نتیجه‌ای، با سرافکندگی، دستور عقب‌نشینی نیروهای ایران از افغانستان را صادر کرد. از این زمان بود که افغانسان، به کلی از ایران جدا شد و افغانستان تحت حمایت انگلستان قرار گرفت.